

18.10.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**18 Ekim 2022
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

18 Ekim 2022 Salı

YASAMA BÖLÜMÜ

KANUN

7418 Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

ATAMA KARARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atama Hakkında Karar (Karar: 2022/535)

YÖNETMELİKLER

- Yumurtacı Tavukların Korunması ile İlgili Asgari Standartlara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Ulusal Ajansı Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- Sigortacılık Verilerinin Toplanması, Saklanması ve Paylaşılmasına Dair Yönetmelik
- Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Kılavuzluğu Hakkında Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 78) (Harcamaların Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesi)
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2022/28)
- Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 17/10/2022 Tarihli ve 2022/ÖİB-K-68 ve 69 Sayılı Kararları
- Menkul Kıymet Tesisi Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2022/28)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 28/9/2022 Tarihli ve E: 2019/22, K: 2022/106 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 5/7/2022 Tarihli ve 2019/19788 Başvuru Numaralı Kararı

TMO 495 bin ton buğday ithalatı ihalesi açtı

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) yaklaşık 495 bin ton ekmeklik buğday için ithalat ihalesi açtı. İhale için 21 Ekim Cuma gününe kadar tekliflerin alınacağı belirtildi.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) ekmeklik buğday ithalatı için iki ayrı ihale açtı.

Bloomberg'e konuşan konuyla ilgili bilgi sahibi kaynaklara göre TMO'nun toplamda 495 bin tonluk iki ihalesinde teklifler 21 Ekim tarihine kadar toplanacak.

245 bin tonluk ilk ihale için alımların 1-22 Kasım tarihlerinde gerçekleştirilmesi öngörülüyor. Bu ihalede alımların 50'şer bin tonu İskenderun ve Mersin, 25'şer bin tonu Derince, İzmir, Bandırma, Tekirdağ ve Samsun, 20 bin tonu da Trabzon limanından yapılacak.

250 bin tonluk ikinci ihalenin ise teslimatları 25 Kasım-13 Aralık tarihinde gerçekleşecek. Bu ihalede ise 50'şer bin ton İskenderun ve Mersin, 25'şer bin ton da Derince, İzmir, Bandırma, Tekirdağ, Samsun ve Karasu limanından gerçekleştirilecek.

TMO, un ve yem regülasyonu çalışmasını sürdürecek

Tarım ve Orman Bakanlığı, Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) 2022/23 sezonunda da un ve yem regülasyonu çalışmasına devam edeceğini açıkladı.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), 2022/23 sezonunda da un ve yem regülasyonu çalışmasını sürdürecek.

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, TMO'nun, kurulduğu 1938'den bu yana görev alanındaki ürünlerde piyasa istikrarını sağlarken, ülkenin gıda arzında sigorta görevini de s rd rd  ne işaret edildi.

Bakanlığın, TMO vasıtasıyla 2021/22 sezonunda un ve yem regülasyonu çalışmalarını başarılı bir şekilde y r tt   belirtilen açıklamada, hububat piyasalarında istikrar sağlanırken, ekmek üreticileriyle besici ve yeti tiricilerin maliyetlerinin azaltılmasına ciddi manada katkıda bulunulduğu ifade edildi.

2022/23 sezonunda da aynı anlayış içerisinde uygulanarak un ve yem regülasyonu çalışmasına devam edilmesine karar verildiği bilgisi paylaşılan açıklamada, şunlar kaydedildi: "Bu kapsamda bakanlığımızca TMO aracılığıyla besici ve yeti tiricilerimizin uygun fiyatla yem temin edebilmesini sağlamak amacıyla arpa tahsis ve satış işlemi başlatılmıştır. TMO tarafından gerçekleştirilecek arpa satışı için besici ve yeti tiricilerimizin talepleri 24 Ekim'e kadar üretici örgütleri aracılığıyla alınacaktır. Söz konusu arpa satış fiyatı, piyasa fiyatlarının yaklaşık yüzde yirmi altında olmak üzere ton başına 5 bin 250 lira olarak belirlenmiştir. Bakanlığımız

18.10.2022

önümüzdeki süreçte de güçlü stokları sayesinde piyasa istikrarını sağlamaya devam edecektir."

Açıklamada, piyasa istikrarını sağlama hususunda her türlü yetkiye sahip olan TMO'nun, stok takviyesine ve piyasaya ürün arzına yeni hasada kadar kesintisiz olarak devam edeceği, bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği içinde gereken tedbirleri alacağı vurgulandı.

Hububat ve bakliyatta yüzde 28'lik büyüme

İHBİR Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Taycı, bu yıl 13 milyar dolarlık ihracat hedefini rahatlıkla tutturalacaklarını belirterek, “2021'den 2022'ye geçerken sektörümüz yüzde 32'lik büyüme gösterdi. 2022 yılının dokuzuncu ayı itibarıyla değerlendirdiğimizde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 28'lik büyüme gösteriyoruz.” dedi.

Dünyanın en büyük gıda ve içecek inovasyon fuarlarından "Sial Paris 2022", Fransa'nın başkenti Paris'te salgın sonrası ilk kez kapılarını açtı. Birçok ülkeden 200 bine yakın ziyaretçi ve 7 bine yakın katılımcıya ev sahipliği yapan Sial Paris Fuarı, 19 Ekim'e kadar devam edecek.

Türkiye, 350 firma ile genel sıralama olarak adlandırılan milli ve bireysel katılımcı sayısı ile metrekare toplamında İtalya ve İspanya'nın ardından 3'üncü büyük yabancı katılımcı ülke olurken, İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) fuara info stant ile katılım sağladı. Fuarda gerçekleştirilen şeker şovları ise ziyaretçilerden büyük ilgi gördü.

Birlik olarak Türkiye'den son 16 yıldır düzenli olarak fuara katılım sağladıklarını söyleyen İHBİR Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Taycı, fuarın pandemiden sonra ilk kez yapıldığını kaydetti. Türkiye'den 350 firma ile Sial Paris Fuarı'na şimdiye kadar en büyük katılımın gerçekleştiğine dikkat çeken Taycı, görüşmelerin oldukça verimli geçtiğini vurguladı. Gıdanın her çeşidinin olduğunu, dünyanın hemen her ülkesinden katılım sağlandığını belirten Taycı, dünyada genel gıda üzerine düzenlenen iki en büyük fuardan bir tanesi olduğunu aktardı.

Her yıl yüzde 30 büyüme

Sektörlerine ilişkin değerlendirmelerde de bulunan ve bu yıl 13 milyar dolarlık ihracat hedefini rahatlıkla tutturacaklarını belirten Taycı, "2021'den 2022'ye geçerken sektörümüz yüzde 32'lik büyüme gösterdi. 2022 yılının, dokuzuncu ayı itibarıyla değerlendirdiğimizde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 28'lik büyüme gösteriyoruz. Son 2 yılın ortalamasını aldığımız zaman, her yıl yüzde 30 büyüyen bir sektörüz. İthalatımızı, ihracata oran bazında değerlendirdiğimizde Türkiye'nin en fazla katma değer yaratan ürün grubuna sahip birliğiz diyebilirim. En temel ürün tarım olduğu için ülkenin tarımından faydalaniyoruz." dedi.

Doğal gaz ve enerjide dışa bağımlı olduklarını ve bundan fazlasıyla etkilendiklerini belirten Taycı, hükümetin güneş enerji santrali ile ilgili en son düzenlediği tebliğin oldukça faydalı olduğunu söyledi. Tebliğde, ihtiyaç duyulan enerjiyi üretebilmek için ülkenin farklı yerlerinde yer alarak bu enerjinin sağlanabileceği belirtilmişti. Taycı, "Enerji rakamları çok büyüdü ve ucunun nerelere varacağı kestirilemiyor. İthal ettiğimiz doğalgazı elektrik üretmek üzere kullanıyoruz." diye konuştu.

200'e yakın KOBİ'ye yurt dışı açılımı

KOBİ sınıfındaki firmaları yurt dışına götürebilmek için Ticaret Bakanlığı'nın ihracatçılar birliğine biraz daha inisiyatif vermesini istediklerini dile getiren Taycı, 50 milyon dolar ve üzeri ihracat yapan firmalara yurt dışında ürünlerini satmak ve pazarlamak adına çok büyük katkılar sağlayamayacaklarını belirtti. Bu firmaların toplam üye sayısının sadece yüzde 5'ini oluşturduğunu bildiren Taycı, "Biz bunu 5 milyon dolara kadar indirdiğimiz zaman toplam üye sayımızın yüzde 20'lik bölümünü oluşturuyor. Yüzde 80'lik bölümü 5 milyon dolar ve altı ihracat yapan firmalar. Burada çok inovatif ürünleri olan firmalar var. Biz diyoruz ki İHBİR olarak bu firmaları toparlayalım. Yurt dışında katıldığımız fuarlarda büyük metrekaireli yerler kiralayıp üye firmalarımızı buralara götürelim istiyoruz." şeklinde konuştu.

Taycı, 200'e yakın firmayı yurt dışına götürmek için belirlediklerini duyurdu. Tarım olarak dünya sıralamasında istenilen yerde olunmadığını söyleyen Taycı, son 2 yılda özellikle pandemi sonrası tedarik zincirinin değişmesinden dolayı döviz bazında yüzde 30'luk bir büyümenin olduğunu belirtti.

Yurt dışında Türk dizileri ile tanıtım

Yurt dışında Türk dizilerinin çok fazla izlendiğine dikkat çeken Taycı, şu anda yapımcılarla senaristlerle ciddi bir görüşme trafiği içinde olduklarını söyledi. Taycı, devamında şunları kaydetti: "Birinci önceliğimiz Güney Amerika, ikinci önceliğimiz Uzak Doğu bölgesi. Bakanlığın açıkladığı Uzak Pazarlar Stratejisi'ni de bu çalışmayla gerçekleştirmiş olacağız. Uzak Doğu ve Latin Amerika ülkelerini kendimize hedef belirledik ve burada çalışmalarımız devam ediyor. Özellikle Güney Amerika'da birinci sırada Brezilya dizileri, ikinci sırada Türk dizileri izleniyor. Bu ülkelerde, Anadolu'ya has tat ve lezzetleri ürün yerleştirme olarak değil, senaryonun içerisine girerek sürekli ve subliminal mesaj olarak vermek istiyoruz. Bu, yapımcı ve senaristlerin de çok

hoşuna gitti. Destek vereceklerini söylediler. Türk kahvesini, baklavamızı, lokumumuzu, bulgur pilavımızı vs. düzenli olarak vurgulayacaklar. Biz bu ülkelerde bu ürünlerle ilgili merak uyandırmak istiyoruz.”

Ciddi finansman problemlerinin olduğunu da belirten Taycı, “Bizim sektörde bekleyen yatırımlar var ve biz bu kredileri bulamazsak işleri yapabilme şansımız kalmıyor. İşletme sermayesi gereksinimi çok fazla. Bunu sağlayabildiğimiz zaman yatırım kredilerinde sektörel olarak şunu söyleyebilirim; başvuru olarak rekorlar kırabiliriz. Mersin şu anda tüm Afrika ve Orta Doğu ile Orta Asya'yı hububatta, bakliyatı, tahılda domine ediyor. İstanbul bugün Ukrayna'daki tahıl ve hububatın yönetim üssü halinde. Biz hububatın borsasının merkez üssü İstanbul olmalı diyoruz.” ifadelerini kullandı.

Yumurtacı tavuklarda büyütmekafesi kullanımında süre uzatıldı

Yumurtacı tavukların bakıldığı ve yetiştirildiği yerlerde birim alanda besi yoğunluğunun 12'den 9 tavuğa indirilmesine ve zenginleştirilmemiş büyütmekafeslerinin kullanılabilmesine ilişkin süre 3 yıl uzatıldı.

Yumurtacı tavukların bakıldığı ve yetiştirildiği yerlerde birim alanda besi yoğunluğunun 12'den 9 tavuğa indirilmesine ve zenginleştirilmemiş büyütmekafeslerinin kullanılabilmesine ilişkin süre 3 yıl uzatıldı.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan Yumurtacı Tavukların Korunması ile İlgili Asgari Standartlara İlişkin Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Buna göre, her metrekare kullanılabilir alan için sürü yoğunluğu 9 tavuğu geçemeyecek ancak kullanılabilir alanın, kullanılabilir zemin yüzeyine eşit olması durumunda, 22 Kasım 2014'ten önce kurulmuş işletmeler için kullanılabilir her metre alanda besi yoğunluğu 31 Aralık 2025'e kadar 12 tavuk olabilecek. Söz konusu tarih daha önce 31 Aralık 2022 olarak belirlenmişti.

Çalışmakta olan mevcut işletmelerde, zenginleştirilmemiş büyütmekafesleri 1 Ocak 2026'dan itibaren kullanılamayacak. Bu tarih daha önce 1 Ocak 2023 olarak duyurulmuştu.

2023 Bütçe Kanunu Teklifi Meclis'e sunuldu

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasını taşıyan 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi, TBMM Başkanlığına sunuldu.

Kanun teklifinin genel gerekçesinde, 2023 bütçesinin; istihdamı artıran, yüksek katma değerli üretimi öncelikli kılan ve ihracat temelli sürdürülebilir büyüme stratejisinin kararlı bir biçimde uygulanması, fiyat artışlarını etkileyen tüm unsurlarla mücadele edilerek enflasyonun düşürülmesi, kaynak kullanımında ve dağılımında etkinliğin sağlanması, maliye politikasının sürdürülebilirliğinin gözetilmesi ve kamu maliyesi alanında elde edilen kazanımların gelecek dönemde de korunması başta olmak üzere belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi amacını taşıdığı belirtildi.

Bütçe ödeneklerinin, Orta Vadeli Program'da yer alan makroekonomik göstergeler, politika ve öncelikler, tedbir hedefleri, idarelerin geçmiş yıllar harcama eğilimleri, yürüttükleri önemli faaliyet, proje ve ihtiyaçlarının dikkate alınarak belirlendiğine işaret edilen gerekçede, bütçe gelir tahminlerinin ise Orta Vadeli Program'da belirlenen gelir politikası hedef ve öncelikleri ile makroekonomik göstergeler, geçmiş yıl gelir tahsilatları, gelir politikalarının bütçe gelirlerine etkileri, ulusal ve uluslararası piyasalardaki gelişmelerin göz önünde bulundurularak oluşturulduğu vurgulandı.

Hedefler

Genel gerekçede, bütçenin, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na uygun olarak şu hedefler doğrultusunda hazırlandığı kaydedildi:

"- İstihdamı desteklemek, yatırım, üretim ve ihracatı önceliklendiren büyümeyi sürdürmek, verimli ve rekabetçi yerli üretim yapısını güçlendirmek, ithalata olan bağımlılığı azaltmak, kalıcı fiyat istikrarına ulaşmak, beşeri sermaye ve iş gücü kalitesini artırmak, iş ve yatırım ortamını iyileştirmek ve adaletli paylaşıma yönelik ekonomik dönüşümü gerçekleştirmek,

- Gelirler politikasını, fiyat istikrarı ve gelir dağılımını gözeterek şekilde para ve maliye politikaları ile eş güdüm içerisinde belirlemeye devam etmek,

- Kamu mali yönetiminde sürdürülebilir ve sağlıklı gelir kaynaklarının artırılması için vergilemede adalet, eşitlik, öngörülebilirlik ve şeffaflık ilkeleri temelinde vergi tabanının genişletilmesini ve gönüllü uyumun artırılmasını sağlamak, kamu gelirlerine yönelik tahsilat performansını artırmak ve kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye kararlılıkla devam etmek,

- Bütçe disiplini sürdürerek kamu açıklarının tedrici olarak azaltılmasını, mali yapının daha da güçlendirilmesini ve kamu hizmetlerinin bütçe içerisinde kalınarak ayrılan kaynaklar üzerinde harcama yapılmasına yol açmadan azami tasarruf içerisinde yerine getirilmesini sağlamak,

- Kamu kaynak kullanımında; temel politika belgelerinde belirlenen politika, tedbir ve öncelikler doğrultusunda hareket etmek, kamu idarelerinin kendilerine tahsis edilen ödenekleri aşmadan kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanmasını temin etmek,

- Harcama gözden geçirmeleri sonucunda verimsiz harcama alanlarını tasfiye etmek, bu yolla oluşturulacak mali alanın öncelikli harcama alanlarına tahsis edilmesini sağlamak,

- Eğitim sisteminde yapılacak köklü reformlar ile eğitimin kalitesinin artırılmasını sağlamak ve rekabetçi üretim ve verimlilik için gerekli olan becerilere sahip iş gücünü yetiştirmek, ülkenin beşeri sermayesinin güçlendirilmesi amacıyla okullar arası başarı farklarını azaltarak ve okul öncesi eğitimi yaygınlaştırarak eğitimde fırsat eşitliğini artırmak, temel eğitimi güçlendirmek, tüm kademe ve sınıf seviyelerinde öğretmenlerin mesleki gelişimlerini iyileştirecek eğitimleri çeşitlendirerek yaygınlaştırmak,

- Uzaktan öğrenme yöntemlerini teşvik ederek bireylerin sertifika almalarına imkan tanımak ve ulusal hayat boyu öğrenme izleme sistemini kurarak kalite, etkililik ve verimliliği sağlayacak eğitim programları geliştirmek,

- Sağlık harcamalarında etkinliğin sağlanması için arz ve talep yönlü düzenlemeleri hayata geçirmek, birinci basamak sağlık hizmetlerini güçlendirerek sağlık sistemi içindeki etkinliğini artırmak, sağlık hizmetlerinin kalitesinden ödün verilmeksizin

gereksiz kullanımı önlemek üzere ilaç, tıbbi cihaz ve tedavi harcamalarını daha akılcı hale getirmek,

- Tarımsal destekleri üretimde verimliliği ve kaliteyi artıracak şekilde tahsis etmek, başta tohum, gübre, yem, mazot ve ilaç olmak üzere tarımda girdi maliyetlerini azaltmak, finansman yükünü hafifletici, teknoloji odaklı dönüşümü sağlayıcı programları uygulamak, stratejik tarım ürünlerinde hedef yeterlilik oranlarında üretimin tesis edilmesi suretiyle gıda arz güvenliğini sağlamak ve çiftçi gelirlerinin üretimin sürdürülebilirliğini temin edecek şekilde belirlenmesine devam etmek,

- Tarım arazilerinin amacı dışında kullanımının önüne geçilmesine, ekilebilir arazilerin üretime kazandırılmasına, sulanabilir alanların artırılmasına ve sertifikalı tohum kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmaları sürdürmek,

- Enerji fiyatlarında meydana gelen yüksek artışların başta dar gelirli olanlar olmak üzere nihai tüketiciye yansıtılmaması politikasını sürdürmek,

- Sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliğini güçlendirmek."

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, 2023 bütçe giderlerinin 4 trilyon 470 milyar lira, bütçe gelirlerinin 3 trilyon 810 milyar lira olacağının öngörüldüğünü açıklamıştı.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi, TBMM Başkanlığı tarafından Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edildi.

2023'te 659 milyar liralık bütçe açığı bekleniyor

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi sunumunu yaptı. 2023 yılında bütçe büyüklüğü 4 trilyon 469 milyar lira olarak öngörülürken, 659 milyar liralık bütçe açığı bekleniyor. Oktay, 2023 yılında planlanan doğalgaz ve elektrik sübvansiyonunun bütçeye yükünün 600 milyar lira olarak hesaplandığını açıkladı.

ANKARA (DÜNYA)

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, 2023 yılı bütçe büyüklüklerine ilişkin basın toplantısı düzenledi. Bütçe kanun teklifine yönelik hazırlanan bilgi notuna göre 2023 yılında bütçe büyüklüğü 4 trilyon 469 milyar lira olarak öngörülürken, 659 milyar liralık bütçe açığı bekleniyor. 2023'ta faiz gideri 565 milyar lira olarak öngörülürken, reel sektöre 145 milyar liralık destek planlanıyor.

2023 yılı bütçe gider hedefi 4 trilyon 469 milyar lira, bütçe gelirleri ise 3 trilyon 810 milyar lira olarak belirlendi. Bütçe açığının GSYH'ya oranı ise yüzde 3.5 olarak hesaplandı.

2023'te bütçenin en büyük kalemini 1 trilyon 682 milyar lira ile cari transferler oluştururken, bunu 1 trilyon 102 milyar lira ile personel ve SGK'ye devlet primi giderleri, 565 milyar lirayla faiz giderleri takip etti.

Mal ve hizmet alım gideri 318.7 milyar lira, sermaye gideri 315.8 milyar lira, sermaye transferi için ise 37.3 milyar lira ayrıldı.

2022 yılı büyüme tahmini yüzde 5 olarak belirlenirken, 2023 yılı büyüme hedefi yüzde 5 olarak yer aldı.

Son açıklanan veri ile yüzde 10'un altına inen işsizlik 2022 yılı için yüzde 10.8 olarak tahmin edildi, 2023 yılında ise yüzde 10.4 oranında işsizlik bekleniyor.

Bu yıl 255 milyar dolara çıkması beklenen ihracat, 2023 yılı için 265 milyar lira olarak öngörülürken, ithalat 2022 için 360 milyar dolar bekleniyor. Önümüzdeki yıl ithalatın bu yıla göre 10 milyar dolar azalarak 350 milyar dolara ineceği hesaplanıyor.

2022 yılında ek bütçe dahil 389 milyar lira olarak öngörülen eğitim harcamaları 2023'te 649 milyar 833 milyon liraya yükselecek. Sağlık harcamaları 463 milyar 931 milyon liradan, 696 milyar 810 milyon liraya, sosyal yardım harcamaları 148 milyar 962 milyon liradan, 258 milyar 437 milyon liraya çıkacak.

Yatırıma 383.1 milyar

2023 bütçesinde sermaye transfer, sermaye gider ve yatırımları hızlandırma ödeneğinden oluşan merkezi yönetim bütçe yatırımları 383.1 milyar TL oldu.

Reel sektöre 145 milyar lira destek

İşveren sigorta prim desteği: 68.1 milyar TL

Tarımsal kredi faiz desteği: 21.6 milyar TL

Esnaf kredisi faiz desteği: 11 milyar TL

İhracat desteği: 10.3 milyar TL

Çırak, kalfa..devlet katkısı: 10.3 milyar TL

Hazine destekli kefalet kredisi: 7 milyar TL

Eximbank sermaye artırım: 6.8 milyar TL

Sanayi Bakanlığı teşvik ödeme: 6 milyar TL.

Enerjinin sübvansiyon maliyeti 600 milyar lira

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay bütçe sunumunda Türkiye'de enerji arz güvenliği konusunda yoğun çaba harcandığını belirtti. Oktay, 2023 yılında planlanan doğalgaz ve elektrik sübvansiyonunun bütçeye yükünün 600 milyar lira olarak hesaplandığını açıkladı.

9 aylık bütçe açığı 45,5 milyar lira

Bütçe, eylül ayında 78,6 milyar TL ile bu yılın en yüksek açığını verdi. 9 aylık bütçe açığı 45,5 milyar liraya ulaştı.

Merkezi yönetim bütçesinde eylül ayında 78,6 milyar TL ile bu yılın en fazla açığı verildi. Bütçe gelirleri, eylülde yüzde 75,5 artarak 206 milyar 940 milyon liraya çıktı. Bütçe giderleri ise geçen ay yüzde 101,8 artışla 285 milyar 567 milyon liraya yükseldi. Eylül'de faiz dışı denge 45,5 milyar TL açık verdi.

Eylül'de faiz harcamaları 33,1 milyar TL olarak kaydedildi. Böylelikle şubat ayındaki 43,7 milyar TL'lik aylık faiz harcamasından bu yana en yüksek faiz harcaması izlendi.

Vergi gelirleri tahsilatı eylülde, geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 81,4 artarak 173 milyar 468 milyon liraya ulaştı.

9 aylık açık 45.5 milyar lira

Merkezi yönetim bütçe giderleri Ocak-Eylül döneminde yüzde 92,2 artışla 2 trilyon 20 milyar 760 milyon liraya yükseldi. 9 aylık bütçe gelirleri, yüzde 99,4 artışla 1 trilyon 975 milyar 260 milyon liraya çıktı. Geçen yılın ocak-eylül döneminde bütçe 81 milyar 180 milyon lira faiz dışı fazla verirken bu yılın aynı döneminde 161 milyar 611 milyon lira faiz dışı fazla oluştu.

Merkezi yönetim bütçesi, Ocak-Eylül 2021 döneminde 61 milyar 93 milyon lira açık verirken bu yılın aynı döneminde 45 milyar 500 milyon lira açık verdi.

KKM için 9,3 milyar lira ödeme

18.10.2022

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan Merkezi Yönetim Bütçe verilerine göre, Eylül ayında dövizden dönüşümler hariç kur korumalı mevduatın bütçeye yükü 9 milyar 292,8 milyon TL olarak belirlendi. Böylelikle Mart ayından bu yana toplam maliyet 84 milyar 899,4 milyon TL'ye yükseldi.

Öte yandan eylül ayında Botaş'a borç verme kanalından 18 milyar TL transfer edildi. Böylece yılın ilk 9 ayında Botaş'a cari transfer ve borç verme kanalıyla 120 milyar TL'ye yakın kaynak aktarıldı.

KKM'nin Hazine'ye yükü 88.4 milyar lira

KKM'de 11 Aralık 2022 tarihine kadar vadesi dolan hesaplara Hazine'nin 11 Ekim'e kadar yaptığı destek ödemesi 88.4 milyar lira oldu.

Canan SAKARYA

Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Cengiz Yavilioğlu, Kur Korumalı Mevduatta (KKM) 11 Aralık 2022 tarihine kadar vadesi dolan hesaplara Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 11 Ekim 2022 tarihine kadar yapılan destek ödemesinin 88.4 milyar lira olduğunu açıkladı.

TBMM Plan Bütçe Komisyonu geçtiğimiz hafta görüşmelerine başladığı ekonomiye ilişkin torba teklifi üzerindeki çalışmalarını sürdürdü. Kur Korumalı Mevduat uygulamasının süresinin 31 Aralık 2023 tarihine kadar uzatan maddenin görüşmeleri sırasında Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Cengiz Yavilioğlu, kur korumalı mevduatta büyüklüklere ilişkin açıklamalarda bulundu.

Yavilioğlu, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından desteklenen hesapların büyüklüğünün 691.6 milyar, Merkez Bankası tarafından 380.3 milyar lirası gerçek, 361.8 lirası tüzel kişi olmak üzere toplam 742.1 milyar lira olduğunu söyledi. Yavilioğlu, KKM'de toplam hesap büyüklüğünün 1 trilyon 433 milyar lira olduğunu ve toplam 2 milyon 297 bin 22 hesap bulunduğunu belirterek, "Hazine ve Maliye Bakanlığı, 11 Aralık 2022 tarihine kadar vadesi dolan hesaplara 11 Ekim 2022 tarihi itibarıyla 88.4 milyar lira destek ödemesi yaptı" dedi.

Torba teklifteki Sosyal Güvenlik Kurumunun taşınmazlarının elektronik ortamda ihaleye çıkılarak satılmasına imkan veren maddenin görüşmeleri sırasında Kurum yetkilileri, prim borçları karşılığında ellerinde satışa konu olacak oldukça fazla taşınmaz bulunduğu, bin 566 gayri menkulün bin 137'sinin prim borcuna karşılık alındığı bilgisini verdiler. Kurum yetkilileri, belediyeler başta olmak üzere prim borçlarını ödeyemeyen borçluların taşınmazları alınarak tahsilat imkanı sağlandığını belirterek, 2022 yılında iki ihalede, 293 milyon lira tutarında 17 adet satış gerçekleştirildiğini, son 5 yılda ise 442 adet taşınmazın satışından 474 milyon TL gelir elde edildiğini kaydettiler.

Türkiye'nin dünya helal pazarındaki payı 150 milyar doları aştı

Türkiye'nin halihazırda 7 trilyon dolar büyüklüğe sahip dünya helal pazarındaki payı 150 milyar doları aştı. Yürütülen çalışmalar ve Helal Expo gibi etkinliklerle Türkiye'nin pazardan aldığı payı 5 yılda 400 milyar doların üzerine çıkarılması hedefleniyor.

Finanstan gıdaya, turizmden tekstile, kozmetikten tıp, ilaç ve kimyaya kadar birçok sektörü içinde barındıran dünya helal pazarının büyüklüğü 7 trilyon doları aştı. Gelecek 5 yıl içinde 10 trilyon doları bulması beklenen helal pazarının, küresel pazarı şekillendirmesi de öngörülüyor.

Türkiye ise bu pazardan aldığı payı son 5 yılda 3'e katlayarak 150 milyar doların üzerine taşıdı. Türkiye'nin mevcut payının yürütülen çalışmalar ve Helal Expo gibi etkinliklerle 5 yılda 400 milyar doların üzerine çıkarılması hedefleniyor.

Dünya Helal Zirvesi Konsey Başkanı ve Discover Events Yönetim Kurulu Başkanı Yunus Ete, 8. Dünya Helal Zirvesi ve 9. İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Helal Expo Fuarı'na ilişkin yaptığı değerlendirmede, dünya helal pazarının 10 trilyon dolarlık bir büyüklüğe doğru ilerlediğine dikkat çekti. Son 5 yılda dünya helal pazarının 2 kattan fazla büyüme kaydettiğini belirten Ete, bu hızlı büyümede COVID-19'un da etkili olduğunu söyledi.

Dünya helal pazarının 10 trilyon dolara doğru koştuğunu belirten Ete, "İslami finansın 3,5 trilyon dolar, gıda ve içecek sektörünün 2 trilyon dolar, helal turizm sektörünün 400 milyar dolar, kozmetik sektörünün 200 milyar dolar, muhafazakar giyim ise 240

milyar doların üzerinde bir büyüklüğe ulaşacağı tahmin ediliyor. Helal ekonomisinin yakın zaman içerisinde küresel pazarı şekillendirmesi de bekleniyor.” şeklinde konuştu.

Bu pazardaki potansiyeli yıllar önce fark ederek 10 yıl önce Helal Zirvesi ve Fuarı için çalışmalar başlattıklarını anlatan Ete, her yıl düzenli olarak yaptıkları organizasyonla Türkiye'yi hem dünya helal pazarının üssü haline taşıdıklarını hem de Türkiye'nin, helal pazarından aldığı payı büyütmesine katkı sağladıklarını kaydetti.

Helal pazarında Türkiye'nin, aldığı payı her geçen yıl büyüttüğünü belirten Ete, şunları kaydetti: “Türkiye'nin payı halihazırda 150 milyar doları aştı. Pazar büyüklüğünün 7 trilyon dolar olduğu düşünüldüğünde burada çok büyük bir pasta olduğunu da görebiliyorsunuz. Yani daha gidecek çok yolumuz var. Ülkemizde faaliyetlerine devam eden Helal Akreditasyon Kurumu'nun aktif çalışmaları ve düzenlediğimiz Helal Expo gibi etkinliklerle Türkiye'nin helal pazarından aldığı payı 5 yılda 400 milyar doların üzerine taşımayı hedefliyoruz.”

40 ülkeden 500'e yakın firma katılacak

9. İİT Helal Expo Fuarı'nın bu yıl 24-27 Kasım 2022'de İstanbul Fuar Merkezi'nde düzenleneceğini açıklayan Ete, “Organizasyonumuzu İslam Ülkeleri Standardlar ve Metroloji Enstitüsü'nün (SMIIC) koordinasyonu ve İslam Ticaretini Geliştirme Merkezi'nin (ICDT) iş birliğinde düzenliyoruz. Organizasyona 40'a yakın ülkeden 500'e yakın firma stantla katılacak. 2021'de olduğu gibi bu yıl da 90'dan fazla ülkeden 4 gün boyunca 9 bine yakını yabancı 40 bine yakın toplam ziyaretçi bekliyoruz.” dedi.

TMO'nun "ucuz" arpası besiciye pahalı geldi

Ali Ekber YILDIRIM

18 Ekim 2022 Salı

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), geçen sezon olduğu gibi 2022-2023 sezonunda da un ve yem regülasyonuna devam edecek. Bu amaçla "ucuz arpa" satışına başlanıyor. Ofis, prim dahil tonunu 6 bin 200 liradan aldığı arpayı büyükbaş hayvan besicilerine ve küçükbaş hayvan yetiştiricilerine 5 bin 250 liradan satacak.

Yetiştiriciler, açıklanan fiyatın yüksek olduğunu, buğdayın ton başına 4 bin 700 liradan un sanayicilerine tahsis edilirken arpanın 5 bin 250 liradan yetiştiricilere satılmasının yanlış olduğunu ifade ediyor.

Regülasyon fiyatı piyasa fiyatına çok yakın iddiası

Gaziantep Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Osman Türkman, regülasyon amacıyla arpa için belirlenen fiyatın yüksek olduğunu belirterek telefon görüşmemizde şu değerlendirmeyi yaptı: "Açıklanan ton başına 5 bin 250 liralık fiyat, Katma Değer Vergisi (KDV) ile birlikte 5 bin 300 lirayı geçiyor. Birlikler aracılığıyla alım yapılarak arpa dağıtımı olacağı için nakliye, hamaliye ve diğer masraflar ile birlikte 5 bin 600 liraya çıkar. Burada meydana gelecek fire, üreticinin taşıma masrafı, birliklerin kiloda 10-15 kuruşluk masrafı ile birlikte üreticiye 1 ton arpanın maliyeti 5 bin 800 lirayı aşar. Piyasada arpa 6 bin 6 bin 200 seviyelerinde. Buğday 4 bin 700 liradan fırınlara verilirken, arpanın bu fiyatlara verilmesi yanlış. Bizim beklentimiz 4 liranın altında bir fiyattı. Mutlaka fiyatta bir düzenleme yapılması gerekiyor. Üreticinin son umudu arpa regülasyonuydu. Bu fiyatlarla umut olmaktan çıktı."

Besicilere ve yetiştiricilere 2 aylık arpa tahsisi yapılacak

Uygulamanın en iyi tarafının ise 2 aylık birden tahsisat yapılması olduğunu belirten Türkman: "Büyükbaş besi hayvanı için hayvan başına günlük 1 kilo 200 gram, küçükbaş hayvan için günlük 600 gram arpa verilecek. Geçen sene önce aylık 150 kilo olan daha sonra 120 kiloya düşürülen büyükbaş besi hayvanı için bu yıl 36 kilo verilecek. Küçükbaş hayvan için ise hayvan başına aylık geçen sene 30 kilo olan arpa miktarı bu yıl 18 kilo olacak." dedi.

“Piyasaya göre yüzde 20 ucuza arpa veriyoruz”

TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal, un regülasyonu için verilen buğday ile yem regülasyonu için verilen arpanın fiyatını birbiriyle karşılaştırmanın doğru olmadığını belirterek: “İkisi farklı ürünler. Birisi un fiyat regülasyonu diğeri yem. Yem regülasyonu için belirlediğimiz arpa fiyatı şu anki piyasa fiyatına göre yüzde 20 daha ucuz. Birlikler üzerinden olmasının üreticiye büyük kolaylık olacağı için tercih ettik. Geçen sezon üreticilerimiz kendileri gelip arpayı almanın maliyetli olduğunu söyledikleri için birlikler üzerinden toplu olarak yapmanın maliyetleri düşürecektir. İyi organize olan birlikler ürünü toplu olarak aldıktan sonra bir işletmede kırarak torbaladıktan sonra ortaklarına çok daha kolay dağıtımını yapabilecektir. Üretici için toplu alım daha kolay olacağı için tercih ettik.” Bilgisini verdi.

Tüm örgütler başvurabilecek

Arpa regülasyonu kapsamında ilgili bütün üretici örgütlerinin başvuru yapabileceğini anlatan Ahmet Güldal telefon görüşmemizde şunları söyledi: “Damızlık Koyun Keçi Birlikleri, Sığır Yetiştiricileri Birlikleri, kooperatifler, hayvancılıkla ilgili bütün örgütler başvurabilecek. Sadece 250 ton ve üzeri alacak olan (Türkiye genelinde sayıları 80-100’ü geçmez) işletmeler doğrudan başvurabilecek. Belli bir büyüklükte oldukları için onları uğraştırmamak için böyle bir yol tercih edildi.”

Manipülasyon ücreti alınmayacak

Regülasyon amaçlı arpa satışından Ofis olarak manipülasyon ücreti alınmayacağını belirten Güldal: “Biz yükleme yaparken bir ücret almayacağız. Birlikler, örgütler arpayı aldıktan sonra iyi bir dağıtım programı yaptıklarında ilave bir hamaliye veya giderleri de olmayacak. Gerekli duyuruları yapacaklar ve çuvallanan ürünü hak sahipleri gelip kendileri alacak. Dolayısıyla ilave nakliye ya da hamaliye parası olmayacak. Fiyat bu nedenle söylendiği gibi yükselmeyecek ve piyasaya göre yüzde 20 düşük olacak. Ayrıca bu regülasyon sonucu piyasada stoklama veya fiyat artışı da olmayacak” bilgisini verdi.

Arpa fiyatı artmayacak

Arpada fiyatların şu anda piyasada ton başına 6 bin lira ile 6 bin 400 lira arasında değiştiğini hatırlatan Güldal: “ Bazı bölgelerde fiyat 6 bin 600 liraya kadar çıktı. Bizim bu satışımla birlikte piyasada arpa fiyatı artık yükselmeyecek diye bekliyoruz. Çünkü biz piyasaya göre yüzde 20 daha düşük fiyatla veriyoruz. Arpada fiyat artışını önlemiş oluyoruz. Çünkü o regülasyon da artık Toprak Mahsulleri Ofisi şu fiyattan veriyor diyerek fiyat artmayacak Üretici bundan da bir anlamda yararlanmış olacak.” dedi.

Arpa ithalatı sürecektir

Şu anda Toprak Mahsulleri Ofisi’nin depolarında regülasyonu uzun süre sürdürecektir arpa olduğunu belirten Ahmet Güldal arpa ithalatı ile ilgili sorumuza ise şu yanıtı verdi: “Regülasyon için yeterli arpa depolarımızda var. Fakat ileriye de düşünmemiz

gerekiyor. Uzun vadeli düşünülduğünde ithalatla stoklarımızı güçlendirmemiz gerekiyor.”

Mısır satışı Kasım veya Aralık'ta başlayacak

Mısır hasadının yoğun olarak devam ettiğini ve bir ay içersinde Ofis'e ciddi miktarda mısır geleceğini tahmin ettiklerini vurgulayan Güldal, yem regülasyonu için mısır satışlarının 15 Kasım veya Aralık başında başlayabileceğini söyledi. Güldal, yem regülasyonu kapsamında küçükbaş ve besi işletmelerine arpa tahsisi, satışı yapıldığını süt hayvanları ve tavukçuluk sektörü için mısır satışı yapıldığını sözlerine ekledi.

Başvurular alınıyor

TMO'dan yapılan açıklamaya göre, arpa satışlarında besici ve yetiştiricilerin talepleri üretici örgütleri aracılığıyla 17-24 Ekim tarihleri arasında alınacak. Yem regülasyonu kapsamında besiciler ve yetiştiriciler arpa almak için üretici örgütlerine başvuracak. Her üretici sadece bir örgüt üzerinden arpa alımı yapabilecek.

Ucuz arpa et fiyatını düşürür mü?

Haberde de yer aldığı üzere yem regülasyonu amacıyla uygun fiyata arpa satışı büyükbaş hayvan besicilerine ve küçükbaş hayvan yetiştiricilerine yapılıyor. Ucuz arpa satışı ile kırmızı et fiyatının artması önlenmeye ve tüketicinin uygun fiyata et tüketmesi hedefleniyor. TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal'ın söylediğine göre yetiştiricilere ve besicilere arpa satışı yüzde 20 daha ucuza gerçekleştirilecek. Besiciler ise fiyatın piyasaya yakın olacağını ifade ediyor. Verilen destek geçen yıla göre daha düşük. Hayvanın günlük yediği yem miktarı ve diğer yemler dikkate alındığında sadece arpa fiyatındaki bu indirimin fiyatlarda önemli bir değişiklik yapması beklenmiyor. Şu anda besicilerin karkas et maliyeti büyükbaş hayvan için 120 lira seviyesinde. Fakat karkas etin piyasadaki fiyatı 100 lira civarında. Belki bu maliyetin altında satışa cüzi bir katkısı olabilir. Ama tüketiciye yansıması beklenmiyor.

İrfan Donat

Üzümde kaçan milyar dolarlık fırsat

Geçtiğimiz haftalarda Elazığ'daydık.

Dicle ve Fırat nehirlerinin başladığı bu coğrafya Mezopotamya'nın çatısı diye tabir ediliyor.

Elazığ, Bereketli Hilal'in bir parçası...

Dünyanın en eski yabani üzüm çekirdeklerine Doğu Anadolu'da rastlanmış ve bunun tarihi 10 bin yıl geriye kadar gidiyor.

Üzüm ve şarap bu coğrafyada doğmuş.

Bu topraklara Eylül ayında gelmemizin sebebi bağ bozumu...

Elazığ'da güne Alpagut Bağında başladık.

1.140 rakımda konumlanmış 250 dekarlık bağda bu coğrafyanın mirası niteliğindeki Öküzgözü ve Boğazkere çeşitleri yetiştiriliyor.

Gün boyu hem üzümlerin tadına baktık hem de bağ bozumuna katıldık.

Türkiye'nin en doğusundaki şaraphaneyi gezdik.

Üzümün şaraba uzanan yolculuğuna şahit olurken bu işin ekonomisini de enine boyuna konuşma fırsatı bulduk.

Aldığımız notlar bizi hem üzdü hem de heyecanlandırdı.

Üzdü çünkü dünyada 41 milyar dolara yaklaşan küresel şarap ihracatından sadece 8.5 milyon dolarlık bir kırıntı alıyoruz.

Heyecanlandırdı çünkü doğru bir strateji ve vizyonla Türkiye'nin şarap ihracatını milyar dolar seviyesine çıkartması hayal değil.

İşte bu hayal ve gerçekleri Mey Diageo Genel Müdürü Levent Kömür ile konuştuk.

Türkiye'de trend olarak üzüm üretimi nasıl seyrediyor? Son 15-20 yıla baktığımızda bağcılık alanlarında nasıl bir seyir hâkim?

Türkiye geneline baktığımızda bağcılık alanlarında daralma söz konusu. Bazı bölgelerde bağ tesisi için dikim artsa da dikimden çok bağcılıktan vazgeçiş söz konusu. Genel olarak TÜİK verileri de sahada gördüğümüz durumu doğrular nitelikte.

2004 yılında toplam üzüm yetiştirilen alan 5.2 milyon dekar iken 2021'de 3.9 milyon dekar gözükmüyor.

Türkiye, ürettiği üzümün katma değerli şekilde hakkını verebiliyor mu?

Türkiye, dünyada 5'inci büyük bağ alanına sahip bir ülke. Ama mevcut bağ alanının sadece yüzde 2'sinde üretilen üzüm şaraba dönüşüyor. Bu oran, Avrupa Birliği ülkelerinde yüzde 85, bağcılıkla uğraşan diğer ülkelerde ise ortalama yüzde 80 seviyesinde. Dünyada ortalama olarak, üretilen üzümün yüzde 57'si şaraba dönüştürülerek satılıyor. Ve bunu yapan ülkeler çok önemli katma değer elde ediyor.

Mesela?

Mesela, Türkiye'nin üçte biri büyüklüğündeki Yeni Zelanda'nın 100 yıl öncesine kadar bağları, üzümleri yoktu. Oysa bu ülke bugün Türkiye'nin üçte biri oranında bağ alanına sahip olduğu halde Türkiye'nin 165 katı şarap ihracatı yapıyor. 15 yıl öncesine kadar bağ alanı neredeyse bulunmayan Çin, 15 yılda bağ alanını yüzde 300, şarap üretimini yüzde 450 artırdı. Komşumuz Yunanistan, Türkiye bağ alanının sadece yüzde 14'ü kadar bir alanda şaraplık üzüm yetiştiriyor. Ama Türkiye'nin 10 katından fazla şarap ihraç ediyor. Bu örnekler, bize Türkiye'nin potansiyelinin ne kadar yüksek olduğunu gösteriyor. Türkiye'nin petrolü şaraptır. Kamu, özel sektör, akademi tüm paydaşlar birlikte hareket edersek çok yol alabiliriz.

Türkiye'nin şarap ihracatı yıllardır çok düşük seviyelerde seyrediyor. Peki sektörün önü açılır ve desteklenirse potansiyel nedir?

Türkiye'de yılda 4.2 milyon tondan fazla üzüm üretimi yapılıyor. 2020 yılı itibariyle üretilen üzümün yüzde 53'ü sofralık olarak tüketilmekte olup, yüzde 37'si de kurutmalık üzüm olarak değerlendiriliyor. Şaraplık üretim sadece yüzde 2 civarında (Geri kalan yüzde 8'lik kısım şıra, pekmez, sirke vs. olarak değerlendiriliyor). O

yüzden Türkiye’de şarap ihracatı düşük seviyelerde demek biraz iyimser bir tanımlama olur. Düşük yerine yok denecek kadar az diyebiliriz. Hatta geçtiğimiz senelerde şarap ithalatımız ihracatımızı geçti.

Bunun sebebi ne?

Bunun ilk sebebi şampanya ve köpüklü şaraba olan aşırı talep. Türkiye’de içki fiyatları arttıkça sadece belli bir gelir seviyesinin üzerinde olan tüketicilerin ulaşabildiği hale geliyor. Ve bu tüketiciler de diğer kategorilerde olduğu gibi şarapta da ithal ürünü tercih ediyor. İthalatın ihracatı geçmesinin ikinci sebebi ise Türkiye’de üreticiler olarak bizim yaşadığımız enflasyon ile yurtdışındaki üreticilerin yaşadığı üretici enflasyonunun çok farklı olması. Örneğin Balkanlar’da üreticisiniz. Yaşadığınız enflasyon yılbaşından beri aşağı yukarı yüzde 5’tir. Türkiye’ye dövizle satıyorsunuz. Dövizin de değer kazancı yüzde 35’ler civarı. Yani sattığınız ürüne kabaca yüzde 40 zam yapmak durumundasınız. Biz ise yerli üreticiler olarak yılbaşından beri yüzde 100’leri aşan bir maliyet artışı ile yüzleşiyoruz. Bu durum ihracatımızı da etkiliyor zira Euro’nun değer kaybettiği bir dünyada, maliyet artışlarımız yüzünden dış pazarlarda çok ciddi rekabet avantajı kaybediyoruz.

Peki potansiyel nedir?

Bu soruya çok basit şekilde şöyle cevap vereyim. Türkiye’nin yıllık şarap ihracatı 8.5 milyon dolar. Şili’nin 2 milyar dolar, Yeni Zelanda’nın 1.4 milyar dolar, Yunanistan’ın 100 milyon dolar, Gürcistan’ın ise 240 milyon dolar.

Önceki sorunuzda sektörün önünün açılmasından bahsetmiştiniz. Bunun için de gerekli üç faktör var. Birincisi, tanıtım... Kendi ülkemize gelen turistlere kendi şarabımızı tanıtamadığımız bir dünyada ihracatın artması çok kolay değil. İkincisi, denetim... Mesela İspanya’da her isteyen, ürettiği şarabın şişesine “Rezerva” etiketini koyamaz. Denetime bağlıdır. Bizim ülkemizde öyle bir denetim ya da daha doğrusu bir sınıflandırma yok. Bir turist eline şişeyi aldığı anda o şarabın kalite derecesini anlayamaz. Üçüncüsü ise birlik... Üreticiler olarak sektörel işbirliğini hem genişletmeli ve herkesi kapsayacak hale getirmeli hem de derinleştirmeliyiz. Sektörün önünü açacak en önemli faktörler bence bunlardır.

Fransa ve diğer ülkeler nasıl bir strateji izliyor ki 13 milyar dolarlık bir ihracata imza atıyor?

Türkiye’yi Fransa ile karşılaştırmak biraz sert kaçabilir. Onun yerine Gürcistan, Yunanistan ya da Yeni Zelanda gibi ülkelerle karşılaştırmak daha doğru olur bence.

Bizim stratejimiz şu üç başlıktan oluşmalı:

- Yerel üzümler: Ve onlarda da belli süreler sadece bir kaçına önem vererek
- Bağ rotaları: Trakya, Kapadokya, Mezopotamya öncelik olabilir
- Akademi ile ortak projeler.

Bu 3 stratejiyi biraz açabilir misiniz?

Bu stratejileri şöyle açabiliriz. Sadece yaş üzümüne değil şaraplık bağcılığa da destek verilmelidir. Yerel çeşitlerin çoğaltılabilmesi için gerekli akademik araştırma ve teknik alt yapı desteği sağlanabilir. Bölgesel envanter ve koruma alanları oluşturulması elzemdir. Tanıtım konusundaki yasakların sınırlarının gözden geçirilerek yerel değerlerin korunmasında, global bazlı etkilere karşı yerel üreticilerin dezavantajlı durumunun düzenlenmesi şart. Ve yerel üretimin turizmle entegrasyonu sağlanmalı. Özellikle Doğu ve Güney Doğu Anadolu'daki rotalar kadim kültürlerle şarap ilişkisi açısından hem gastronomi hem de kültürel turizm fırsatlarıyla dolu.

Madem katma değerli üretim ve bunun ekonomiye katkısından bahsediyoruz. Bunu biraz daha somut veriler üzerinden konuşalım. Türkiye geçen yıl ortalama olarak 1 kilogram sofralık üzümü, kuru üzümü ve şarabı kaç dolardan ihraç etti?

2021'de yaklaşık 265 bin ton yaş üzüm ihracatı karşılığında 205 milyon dolar döviz geliri elde edildi. Yani yaş üzüm ihracatından kilogram başına 77 sent gelir elde edildi.

Çekirdeksiz kuru üzümde 252 bin ton civarı ihracattan yaklaşık 442 milyon dolar döviz getirisi sağlandı. Yani kuru üzümde kilogram başına elde edilen ihracat geliri 1.75 dolar olarak gerçekleşti.

Şarap ihracatı ise miktar bazında 2 bin 840 ton iken bunun ekonomik değeri 8.5 milyon dolar oldu. Özetle şarap ihracatı kilogram başına 3 dolar ile bu kategoride en katma değerli ürün olarak karşımıza çıkıyor.

Türkiye'de şarapçılık son 20 yılda nasıl bir seyir izliyor?

Herkes şarapçılığı bir yerlere getirmeye çalışıyor. Türkiye'de şarap üretimi konusunda bir Rönesans yaşanıyor. Son 20 yıldır daha iyi şarap yapılıyor. Bunun arkasında yatan tek neden ise endüstrinin önde gelen markalarının kadınlar tarafından yönetilmeye, değiştirilmeye ve dönüştürülmeye başlamasıdır. Türkiye'de 2002'de 40 şarap üreticisi varken şu an şarap üreticisi sayısı 200 civarında. Türkiye'de yıllık 75 milyon litre şarap üretiyoruz. Bizim yıllık şarap üretimimiz 6.5 milyon litre. Zaten 1 milyon litreden fazla şarap üreten üretici sayısı 5-6 tane. Dolayısıyla 200 üreticinin büyük çoğunluğu butik üretici. Bu da sektör açısından çok

sağlıklı ve önemli bir şey. Üreten sayısı artmadan pazar bir yere gitmeyecek. Anadolu'nun yerel üzüm çeşitlerine hep birlikte sahip çıkmamız gerek.

Üzüm sapı, posası bile çöpe gitmiyor

Üzümün şarap serüvenini Mey Diageo'nun Şarap Üretim Müdürü (Winemaker) Murat Üner'den dinlerken, o üzümlerin sapı ve çöpü dahil hiçbir kısmının boşa gitmediğini öğreniyoruz.

26 yıldır şarap sektöründe bağcılıkla uğraştığını belirten Üner, sıfır atık prensibiyle çalıştıklarını anlatıyor. Üner, "Üzüm posası hayvan yemi üreten firmalara gönderiliyor. Yem katkı maddesi olarak kullanılıyor. Üzüm sapları da biyogaz tesislerinde değerlendiriliyor. Kullandığımız ambalaj malzemelerinin yüzde 99'su geri dönüştürülebilir durumda" diyor. Bu arada gıda yüksek Mühendisi Murat Üner'den Türkiye'de kendisi gibi topu topu 20 civarında winemaker olduğunu öğreniyoruz.

Üner, "Bağcılık emek yoğun bir iş. Yılın 9 ayı bağlarda işimiz var. Çalışmadığımız 3 aylık dönem Kasım-Ocak arasındır. Onun dışında sezon öncesi ve sonrası yapacak çok iş var. Şarap üretimi fabrikasyon bir iş değildir. Bu iş bağda başlayıp şaraphanede son bulan bir zanaat" diyor.

Şarap ihracatında Fransa lider

Fransa 13.1 milyar \$

İtalya 8.4 milyar \$

İspanya 3.5 milyar \$

Şili 2 milyar \$

Avustralya 1.7 milyar \$

ABD 1.5 milyar \$

Y.Zelanda 1.4 milyar \$

Almanya 1.2 milyar \$

Portekiz 1.1 milyar \$

Arjantin 853 milyon \$

Tahıl ve bakliyatla ‘hub’ olduk, gıda için ‘özel işletme ve yatırım kredisi’ istiyoruz

Sadi Özdemir

18 Ekim 2022 Salı

Enerji krizi kadar olmasa da ‘**tarım ve gıda**’ başlığı küresel boyutta ekonomileri sarstı ve en büyük stres konusu olmaya devam ediyor. Türkiye ise bu konuda birçok ülkeye göre daha avantajlı ve kendi ihtiyacını karşıladığı gibi ihracatını da hızla artırıyor. Paris’te düzenlenen dünyanın en büyük gıda fuarı SIAL’e katılan İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Başkanı **Kazım Taycı**’dan, üyelerinin yüklü miktarlarda yeni ihracat bağlantıları yaptığını öğreniyoruz. **Taycı**, Türkiye’nin fuarda, 350 firma ile 119 ülke arasındaki genel sıralamada katılımcı sayısı ve metrekare bazında 3’üncü büyük ülke olduğunu belirtiyor. **Taycı**, 2021 ve 2022’nin 9 aylık dönemlerdeki ihracatın yüzde 32 ve yüzde 28 yükseldiğini hatırlatıyor ve şu bilgileri aktarıyor: “Hububat, tahıl, yağlı tohumlar ve 7 alt sektörde 2022 yılını 13 milyar dolarlık ihracatla tamamlayabiliriz. Fuarda, ABD, Avrupa, Ortadoğu ve Uzak Doğu ülkelerinden gıda ürünlerimize çok büyük talep var. Fuarda Rusya yoktu ama Türkiye’ye gelen Ruslardan ürünlerimize ayrıca ‘yüksek talep’ alıyoruz. Bu dönemde gıda sanayimizin işletme ve yatırım kredileri talebini karşılayacak ‘**sektöre özel kredi paketi**’ istiyoruz. Bunu yapabilirsek rekor kapasite artışları ve ardından da rekor ihracat rakamları görürüz. **İşletme sermayelerimiz erimiş durumda. Müşteri var yatırım yapmalıyız ama kredi bulmakta zorlanıyoruz.** Mersin, uzun süredir tüm Afrika ve Orta Doğu ile Orta Asya’yı hububat, bakliyat ve tahılda domine ediyor. İstanbul ise Ukrayna’daki tahıl ve hububatin küresel yönetim üssü haline geldi. **Biz Türkiye olarak hububatta ‘hub’ olmuş durumdayız. Bundan sonra da tahıl borsasının merkez üssü İstanbul olarak kalmalı.”** **Kazım Taycı**, enerji fiyatlarındaki hızlı yükselişin de büyük sorun olduğunu bu nedenle bütün sanayicilerin güneş enerjisi yatırımlarını da gündemlerine aldığını belirtiyor.

Tahıl koridoruna ‘zeval gelirse’ gıdada fiyatlar fena karışır

Rusya ve Ukrayna’nın, dünya tahılının yüzde 30’unu temin ettiğini hatırlatan Başkan Taycı, “Tahıl koridoru açıldığından beri 7 milyon ton ürün dünya piyasalarına çıktı. Bu, küresel tahıl ve dolaylı olarak gıda fiyatlarında yüksek ateşi büyük ölçüde söndürdü. 20 milyon ton tahıl da koridordan piyasaya akmaya devam edebilir. **Bu akışta bir aksama ihtimali bile gıda fiyatları için büyük stres. Allah tahıl koridoruna zeval vermesin, bir zeval gelirse gıdada işler de fiyatlarda fena karışır**” diyor ve ilginç bir bilgi de aktarıyor: “Koridor ateşi düşündü. Neredeyse bütün ürünlerde rekolteler çok iyi ama buna rağmen **fiyatlar normalleşemiyor. Çünkü pandemi sürecinde bazı büyük fonlar gıda işine girdi ve biliyoruz ki onlar hedef kazançlarını feda etmezler.** Bu nedenle gıda fiyatlarının eski haline dönmesi ciddi sabır istiyor. Birileri yüksek kâr peşinde ve bu da fiyatlar için ayrıca büyük soruna dönüşmüş durumda.”

Küçük ve orta boy firmalarımızı ihracatçı yapacağız

İHBİR Başkanı **Kazım Taycı**, 5 milyon dolar ve altı Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (KOBİ) ihracatını artırmak için Ticaret Bakanlığı’ndan özellikle fuar destekleri konusunda ‘**inisiyatif**’ istediklerini bunun sağlanması halinde ilk etapta 200’e yakın KOBİ’nin kolundan tutup fuarlara götüreceklerini söylüyor. **Taycı**, “Biz diyoruz ki **İHBİR olarak bu firmaları toparlayalım. Yurt dışında katıldığımız fuarlarda büyük metrekaireli yerler kiralayıp üye firmalarımızı götürelim, yüzde 50 fuar teşvikini baştan biz ödeyelim, Bakanlık ile sonradan mahsuplaşalım. KOBİ’lerimizin dişine bir kan değsin, sonra zaten ihracat için çok istekli olacaklar**” görüşünü savunuyor.

Lezzetlerimizi dünyaya tanıtmak için Türk dizileri ile masaya oturuyoruz

Yurt dışında Türk dizilerinin çok fazla izlendiğini belirten **İHBİR Başkanı Kazım Taycı**, şu anda yapımcılarla senaristlerle görüşme trafiği içinde olduklarını da açıklıyor ve şöyle devam ediyor: “Birinci önceliğimiz Güney Amerika, ikinci önceliğimiz Uzak Doğu ülkeleri. Bakanlığın açıkladığı Uzak Pazarlar Stratejisi’ni de bu çalışmayla gerçekleştirmiş olacağız. Güney Amerika’da birinci sırada Brezilya dizileri, ikinci sırada Türk dizileri izleniyor. Bu ülkelerde, Anadolu’ya has tat ve lezzetleri senaryo içine girerek sürekli ve subliminal mesaj olarak vermek istiyoruz.

Bu, yapımcı ve senaristlerin de çok hoşuna gitti. Biz o ülkelerde bu ürünlerle ilgili uyandırmak istiyoruz.”

35 milyon dolarlık fabrikada, jelatin kalojen ve sucuk kılıfı da üretilecek

Günlük 350 ton kapasite ile Türkiye, büyükbaş hayvan derisinin yüzde 45’ini tek başına işleyen Gerede’de, gıda sanayi için çok önemli bir yatırım tamamlandı. Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi’nde Büyükbaş Deri İmalatı yapan 27 deri firması tüzel kişiliği ile Gebze ve Silivri’de şeker ve sakız üreten firmaların ortaklığında kurulan Gerede Jelatin Sanayi Ticaret A.Ş., 35 milyon dolarlık **‘Helal Sığır Jelatin Tesisi’** yatırımını tamamladı. **Gerede Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Ersin Kaşka**, 6 aydır üretimde olan tesisle ilgili şu bilgileri aktardı: “Kapasitemiz 7.500 ton planlandı. Türkiye’nin en büyük kapasitesi ve dünyanın en modern jelatin tesisi ortaya çıktı. 120 kişilik istihdam sağladık. Türkiye gıda sanayi için jelatin ithalatını önleyecek önemli bir yatırım oldu. Üretimimizin yüzde 40’ı iç piyasaya, yüzde 60’ı ihracat için olacak. Bugünkü rakamlarla tam kapasite çalışmamız halinde yıllık ciromuz 70 milyon dolar olabilir. Kolajen, protein tozu ve sucuk kılıfı üretimi de düşünüyoruz.”

Faiz indirildikçe KKM'nin yükü daha da büyüyor

Alaattin AKTAŞ

18 Ekim 2022 Salı

✓ *Perşembenin sürprizi faizin düşürülmemesi olur; beklenen bir puan indirim.*

✓ *Faiz indirildikçe KKM'nin Hazine'ye olan yükü daha da artacak.*

✓ *KKM'de "politika faiz+3 puan" olan tavan faiz, politika faizi aşağı çekildikçe daha da gerileyecek. Bu da Hazine'ye ek yük demek.*

✓ *KKM için yedi ayda Hazine yaklaşık 85 milyar lira ödedi. Merkez Bankası'nın DTH dönüşümlü hesaplara ne ödediği ise bilinmiyor.*

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun perşembe günü yapacağı toplantıdan sonra yapılacak açıklamada çok muhtemeldir ki faizin bir puan daha aşağı çekilerek yüzde 12'den yüzde 11'e indirildiği duyurulacak. Çünkü karar belli sayılır. Cumhurbaşkanı Erdoğan faizde yıl sonu için hedefin tek hane olduğunu çok önce söyledi zaten. Dolayısıyla faiz bu açıklamaya uygun olarak ekim, kasım ve aralık aylarında birer puan aşağı çekildiğinde aralıkta yüzde 9'a inilmiş olacak.

Bu doğrultuda gidiliyor. Ağustosa yüzde 14'ten yüzde 13'e, eylülde yüzde 12'ye indirilen Merkez Bankası'nın politika faiz oranı, bu perşembe yüzde 11'e çekilecek; kasım ve aralıktaki indirimlerle de yıl yüzde 9'da kapatılacak. Görünen bu.

Artık **"Bu enflasyonla bu faiz olur mu"** diye bir tartışma açmanın da anlamı kalmadı. Bu enflasyonla değil öyle yüzde 11-12 faiz, yüzde 21-22 ya da yüzde 31-32 faiz bile olmaz!

Merkez Bankası faizinin önemsizleştirileceği söylenmişti, doğrusu bu gerçekleşti. Diyebilirsiniz ki, **"Ama bunun maliyeti çok yüksek oldu"**, evet oldu. Ancak bu maliyete karşılık başka kazançları daha fazla önemsiyorsanız bu maliyet ne ki; elbette göze alırsınız.

Yapılan da bu. Faiz aşağı çekilerek ve enflasyonla bağ koparılarak TL'den bir kaçış olacağı ve bunun tüm fiyatları yukarı iteceği elbette biliniyordu ve bu göze alındı.

Başta TL değer yitirdi; tüm mal ve hizmet fiyatları tırmandı. Örneğin inşaat maliyetlerinin ve bağlı olarak konut fiyatlarının böylesine artmış olmasından yakınmak ne kadar doğru? Örneğin konut fiyatları bu kadar artmışken, kiradaki artışı yadırgamak ne kadar doğru? TL gidecek yer bulamayınca adeta her yere “**saldırdı**” ve tahrip etti, fiyat dengesini bozdu. Bundan konut fiyatları da nasibini aldı, kira da... Bir de değersizleşen TL yüzünden yabancıların Türkiye’de alım yapma olanağındaki artış eklenince fiyatlar iyice tırmandı.

Ama artık olan oldu!

Bir dönem “**Faiz çok düşerse ve kur tırmanırsa, kur da fiyatları yukarı çekerse**” diye kaygı duyulurdu. Şimdi hiç kimsenin böyle bir kaygısı yok. Çünkü korkulan zaten oldu, dolayısıyla korkacak bir şey kalmadı.

O yüzden de perşembe günü faizin bir puan daha aşağı çekilerek yüzde 11’e indirilmesinin kur ve fiyatlar açısından hiç mi hiç önemi yok.

Piyasa diliyle söyleyelim; bu karar zaten satın alındı. Perşembe gününün sürprizi faizin indirildiğinin açıklanması değil, indirim yapılmadığı yönündeki bir açıklama olur.

BANKALARA AVANTAJ, HAZİNE’YE YÜK

Piyasalar yönünden pek etkide bulunmayacak olan faizdeki bu indirim, özellikle Hazine açısından tabii ki etki doğuruyor.

Bir kere Hazine’nin hem yükü artıyor, hem geliri azalıyor.

Yük artışı kur korumalı mevduat yönüyle.

Kur korumalı mevduatta tavan faiz Merkez Bankası politika faizi artı 3 puan olarak uygulanıyor.

Politika faizi yüzde 14 düzeyindeyken KKM faiz tavanı yüzde 17 idi.

Politika faizi aşağı çekildikçe tavan faiz de geriledi ve son durumda yüzde 15’e indi. Perşembe günü politika faizi yüzde 11’e indirildiği takdirde KKM’nin tavan faizi de yüzde 14’e gerilemiş olacak.

Kur artış oranının faizden yüksek olması durumunda, ki hep öyle oldu, aradaki fark bütçeden ödendiği için Hazine’ye binecek yük artıyor.

Kur örneğin yüzde 20 artarsa yüzde 15’e göre aradaki 5 puanlık farkı Hazine ödüyorken, yüzde 14’e göre aradaki fark 6 puana çıkacak ve Hazine’nin yükü artmış olacak.

Sonuç olarak faizdeki indirim KKM yönüyle bankaların yükünün azalması, Hazine'nin yükünün biraz daha artması sonucunu doğuracak.

Bazı bankalar tavan faiz uygulamıyor

Kaldı ki politika faizi artı 3 puan olarak belirlenen KKM faizi, tavan faiz. Yani bankalar isterse bu faizin altında faiz uygulayabiliyor. Nitekim bazı bankalar tavan faizin altında faiz veriyor ve dolayısıyla Hazine'nin yükü daha da artmış oluyor. Hesap sahipleri de dövizin getirisine odaklandıkları için hesap açtırırken faizin ne olduğuna pek bakmıyor, faizi pek önemsemiyor.

Gelir azalacak

Hazine'nin kamu bankalarında tuttuğu ve genellikle politika faizinin uygulandığı bir hesabı var. Politika faizinin düşürülmesi, doğaldır ki Hazine'nin elde edeceği faiz getirisinin de azalmasına yol açacak.

Dolayısıyla Hazine hem KKM için daha fazla kur farkı ödemek durumunda kalacak, hem de bankalardaki hesabına daha az faiz alacak.

KKM ÖDEMELERİ 85 MİLYAR LİRAYI BULDU

Kur korumalı mevduat için kur artışının faizden yüksek olmasından doğan yük 7 ayda 84.9 milyar liraya ulaştı.

Hazine bu çerçevede martta 11.7 milyar, nisanda 4.6 milyar, mayısta 4.8 milyar, haziranda 16.1 milyar, temmuzda 23.4 milyar, ağustosta 15 milyar ve eylülde 9.3 milyar lira ödedi.

Kişi başına 1.115 lira

Yedi aydaki 84.9 milyar liralık ödemeye ek olarak şirketlere KKM'ye geçmeleri için 10.2 milyar lira vergi avantajı sağlandı. Böylece Hazine'ye binen yük 95.1 milyar lira oldu.

Bu tutarı 85.4 milyonluk nüfusa bölünce yedi ayda her bir vatandaşın cebinden 1.115 lira çıktığı gibi bir sonuca ulaşıyoruz.

Üstelik bu tutar yalnızca Hazine'den yapılan ödemeyi gösteriyor.

DTH'den dönüşümle açılan KKM için Merkez Bankası'nın ne kadar ödeme yaptığı ise açıklanmıyor.

Abdulkadir Selvi

Başı açık olana da güvence

Başörtüsüyle ilgili Anayasa değişikliğinde sürpriz bir düzenleme yer alıyor.

AK Parti başörtülülerin özgürlüğünün Anayasal güvence altına alınmasını ister ama bu başı açıkları düşünmez diye hesap edenleri yanıltan bir çalışma bu. Bu, başı açıklarla başörtülülerin kamu ve eğitim hakkından eşit olarak yararlanmasını güvence altına alan bir düzenleme. Muhalefetin buna itiraz etmesi değil tam aksine destek vermesi gerekiyor. Çünkü sadece başörtülülerin değil, başı açık olanların hakları da Anayasal güvenceye kavuşturuluyor. Eşit yurttaşlık inancına sahip olmak bunu gerektirir. Başı açık kadınlar ile başörtülüler arasında ayırım yapmamak bunu gerektirir. Diyeceksiniz ki zaten başı açık kadınların kamu hizmetlerinden ve eğitim hakkından yararlanmasında sorun yoktur. Doğru. Zaten bu sorun başörtüsü zulmü nedeniyle gündeme gelmişti. Başörtülülerin bırakın kamuda görev alması, üniversitede okumaları dahi engellenmişti. Başörtüsü mücadelesi dediğimiz olayın altında bu yatıyordu. Düzenlemenin ayrıntısına ilerleyen bölümde değineceğim. Ama bu noktanın iyi bilinmesi gerekiyor. Biz başı açığıyla da başörtülüleriyle de bu ülkenin birinci sınıf, onurlu ve eşit vatandaşlarıyız. Nokta.

İKİ MADDE

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, başörtüsüyle ilgili düzenlemenin son aşamaya geldiğini açıkladı. Bozdağ, “24’üncü madde ve 41’inci madde çalışmaları tamamlandı, sunulacak aşamaya geldi” diye açıklama yaptı.

Biz bu açıklamadan Anayasa değişikliğinin iki ayaklı olacağı sonucunu çıkarabiliriz. Çünkü Anayasa’nın 24. maddesi din ve vicdan özgürlüğüyle ilgili. 41’inci madde ise aileyle ilgili düzenlemeyi içeriyor.

İlk başlarda Anayasa’nın eşitlikle ilgili 10’uncu maddesi ve yüksek öğretimle ilgili 47’nci maddesi paket kapsamındaydı. Çalışma ilerledikçe sadeleşmiş, iki maddeye inmiş durumda.

AİLE DÜZENLEMESİ

Sapkın bir eğilim olan LGBT'nin son dönemlerde aileyi hedef alması nedeniyle Anayasa'nın 41. maddesinde bir düzenlemeye gidiliyor.

Anayasa'nın 41. maddesinde, "Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır" deniliyor. "Eşler arasında" ibaresi muğlak bulunduğu için yeni çalışmada değiştiriliyor. "Aile, kadın ve erkekten oluşur" tanımı getiriliyor. Tabii 41. maddesindeki, "eşitlik" ifadesi korunuyor.

BAŞI AÇIK DÜZENLEMESİ

Yukarıda değindiğim hem başörtülüğü hem de başı açık kadınları koruyan düzenleme ise Anayasa'nın din ve vicdan özgürlüğüyle ilgili 24. maddesinde yer alıyor. "Kadınların başlarının ve boyunlarının açık veya örtülü olması kamu hizmetlerinde görev almalarında ve eğitim-öğretim hayatında ayrımcılık olarak kabul edilemez" deniliyor.

Bu yeni bir bakış açısı.

Başörtüsü çıkışıyla Pandora'nın kutusunu açan Kılıçdaroğlu, Anayasa değişikliği konusunda ne yapacak?

BEKİR BOZDAĞ ARYA MI SÖYLESEYDİ

BENİM bu kafayla sorunum var. Çünkü bu kafanın bu milletle sorunu var. Bu milletin inançlarıyla sorunu var. Bu milletin değerleriyle sorunu var. Her fırsatta da bunu ortaya koyuyorlar.

Sanki Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, büyük bir cinayet işlemiş. Ne yapmış? Bartın'daki maden faciasında şehit olan Berkay Kesim'in mezarının başında Kuran-ı Kerim okumuş. Beyler, burası Müslüman bir ülke. Cenazenin ardından Kuran-ı Kerim okunur. Bekir Bozdağ ne yapsaydı, mezarın başında arya mı söyleseydi?

Madenci şehidimiz defnedilmiş. Hocalar definden sonra sırayla Kuran okumuşlar. Hocalar dururken Bekir Bozdağ okumamış ki. Bekir Bozdağ da sonunda Kuran okumuş. Bunda yanlış olan ne var? Bekir Bozdağ hukukçu. Ama aynı zamanda Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezunu.

NEDEN RAHATSIZ OLUYORSUNUZ

Genç bir maden şehidinin kabri başında Kuran okunması sizi niye rahatsız ediyor? Muharrem İnce bunu siyasi şov olarak nitelendiriyor. Bunun siyasi şovla ne alakası var? Bunun gösterişle ne ilgisi var? Hocalar dururken Bozdağ öne atılıp okumuyor ki? Hocalar okuyor, o da Kuran-ı Kerim'den bir bölüm okuyor. Muharrem İnce bu kafayla giderse ne İsa'ya yaranacak ne Musa'ya. Kabirdeki insana en çok

lazım olan şey arkasından Kuran okunmasıdır. Ailesinin acısını hafifletecek en güzel şey arkasından Kuran okunup dua edilmesidir.

SORUŞTURMA AÇMAMIŞ MI

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, maden faciasının soruşturulması ve sorumlularının hesap vermesi için kılını kıpırdatmazsa, soruşturma için savcı görevlendirmezse o zaman karşısına ilk olarak ben dikilirim. Facianın ilk anından itibaren soruşturma açılmış, Adalet Bakanı olay yerine gitmiş. 6 savcı görevlendirilmiş. Adli olarak gereken her şey yapılmış, yapılmaya devam ediyor.

KURAN OKUYAN CUMHURBAŞKANI

Bu millet cenazesinde Kuran-ı Kerim okunmasından rahatsız olmaz. Bu millet yıllarca cenazesinde Kuran okuyan cumhurbaşkanına hasretti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, taziye ziyaretine gittiğinde zaman zaman Kuran okur. O yüzden de bu millet Erdoğan'ı çok sever. Bu millet mezarı başında Kuran-ı Kerim okuyan bakanını da bağrına basar.

HDP'NİN 6'LI MASAYA ŞARTLARI VAR

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, "Şimdi bizi yok sayanlar zamanı gelince kapımızı çalacaklar" dedi.

Pervin Buldan haklı. Yok öyle. Al HDP'nin oyunu ama HDP'ye bir şey verme. Ben şimdiden uyarayım. HDP'nin kapısını çaldıklarında onları zorlu bir pazarlık bekliyor. Başlıklar halinde onlara değineceğim.

1- HDP'nin gönlünden Ekrem İmamoğlu geçiyordu ama Kemal Kılıçdaroğlu'na da destek verecekler. HDP ile Kılıçdaroğlu arasında gizli bir anlaşma olduğu söyleniyor.

2- HDP, "Önce 6'lı masada anlaşın sonra bize gelin" diyor.

3- HDP'nin, Kılıçdaroğlu'na destek karşılığında üç bakanlık isteyeceği söyleniyor.

4- HDP sadece bakanlık istemeyecek. Türkiye'nin yerel yönetimlere özerklik şartına koyduğu çekinceyi kaldırması başta olmak üzere bazı konularda kanuni değişiklik isteyeceği ifade ediliyor.

SELAHATTİN DEMİRTAŞ MESELESİ

Bir de Selahattin Demirtaş meselesi var. Ona da değinmek istiyorum.

5- Cumhurbaşkanlığı seçiminde belirleyici aktör olmaya çalışan Selahattin Demirtaş, Mersin saldırısındaki çıkışı üzerinden Kandil tarafından uyarıldı. "Münafık" ilan edildi. Orhan Miroğlu, "PKK, Selahattin Demirtaş'ın ipini çektiriyor" diyor.

6- Kandil uyarınca Demirtaş sustu. Oysa Demirtaş terör saldırısı karşısındaki tutumunu sürdürse işte o zaman lider olabilirdi.

7- Demirtaş, HDP'nin yüzde 13 oy oranı ve 80 milletvekili ile Parlamento'ya girdiği 7 Haziran seçimlerinden sonra da PKK'nın çözüm sürecini bitirip savaş ilan etmesi, Hendek savaşları ve Kobani olayları karşısında da dik duramamıştı. O yüzden lider olamadı.

Esfender KORKMAZ

Bütçe enflasyonu artırdı

18 Ekim 2022 Salı

2022 Ocak-Eylül bütçe giderleri geçen yılın aynı dönemine göre TÜFE'nin üstünde ve yüzde 92,2 oranında artarak 2 milyar 220 milyon lira oldu. Oysa ki bu 9 ayda TÜFE oranı yüzde 52,40 oldu.

2022 bütçesi enflasyonist bütçedir

Yüksek enflasyonla mücadele etmenin bir aracı da bütçedir. 9 aylık bütçe giderlerinin enflasyonun çok üstünde artması, enflasyonu körükledi. Enflasyonla mücadele için bütçe giderlerinin kısılması, bütçe fazlası oluşturmak gerekir.

Dahası, 9 ayda vergi gelirlerinde artış daha yüksek yüzde 103,8 oldu. Gelir ve Kurumlar vergilerinde artış oranı daha yüksek (yüzde 106,7 -yüzde 163'tür. Gelir ve kurumlar vergileri kısmen tasarruflardan ödenir. Eğer siz özel sektör elindeki tasarrufları vergiler yoluyla alır ve kamu harcaması yaparsanız, çarpan etkisi nedeni ile toplam talebi ve paralel olarak enflasyonu artırmış olursunuz.

Kamu harcamaları içinde yatırım harcamalarının payı çok düşük olduğu için, bu harcamaların çarpan etkisi ile enflasyon yaratma etkisi daha yüksektir. Özetle hükümet tasarrufları da harcama alanına çıkararak enflasyonu artırmıştır.

Bütçe iş bütçesi değil

Bütçede iş yapan, katma değer yaratan harcamalar, cari harcamalar ile yatırım harcamalarıdır. Oysa ki 2022 bütçesinde, cari transferler daha fazladır.

Bütçe giderleri içinde yatırımların bütçe içindeki payı çok düşük, yüzde 7,4'tür. Oysa ki böyle dönemlerde devletin borçlanarak kamu alt yapı yatırımlarını artırması gerekir. Kaldı ki Türkiye'de devlet eksi reel faizle borçlanıyor. Yani yatırım maliyetinin bir kısmını devlete borç verenler eksi faiz olarak karşılamış oluyorlar.

Devlet, kamu-özel iş birliği yoluyla yaptığı yatırımları eğer bu yolla yapmış olsaydı, toplam yatırım maliyeti yarı yarıya düşecekti.

Dahası; ayrıca bütçede cari harcamalar ile yatırım harcamaları arasında denge olmalıdır. Söz gelimi öğretmen var ve fakat okul yoksa, öğretmen yetiştirmek için yapılan harcamalar boşuna yapılmış demektir.

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GELİRLERİ		
	MİLYON TL	BİR YIL ÖNCESİNE GÖRE ARTIŞ(YÜZDE)
A) BÜTÇE GELİRLERİ	1 975,3	67,2
VERGİ GELİRLERİ	1 648,0	103,8
B) BÜTÇE GİDERLERİ	2 020,8	92,2
PERSONEL (PRİM DAHİL)	503,4	69,5
MAL VE HİZMET ALIM	149,1	120,4
YATIRIMLAR	150,2	61,8
CARİ TRANSFERLER	739,4	89,3
C) BÜTÇE AÇIĞI	-45,5	16,3

Bütçe popülizm ağırlıklıdır

Cari transferler bütçenin en büyük kalemini oluşturuyor. Transfer harcamaları içinde, SGK açıkları, tarımsal destekler ve bütçeden halka yapılan yardımlar var.

Cari transferler içinde hane halkına yardımlar, hane halkına diğer yardımlar ve sosyal transferler 159,7 milyar lira, buna karşılık çiftçiye verilen tarımsal destekler çok daha az, 30,1 milyar liradır.

İktidar, 2006 yılında Tarım Kanunu çıkardı. Bu kanunda, tarımsal destekler GSYH'nın yüzde birinden daha az olamaz hükmü vardı. Ne yazık ki yasayı önce kendi çiğnedi. Tarımsal desteklerin Millî Gelir içindeki payı ilk yıl yüzde 0,67 oldu. Son yıllarda yüzde 0,50'nin altında kaldı. 2021 bütçesinde de bu pay yüzde 0,40 oldu. Bu sene anlaşılan daha da düşük 0,30 altında kalacaktır.

Bugünkü bütçe anlayışı ekonomik istikrara yardımcı olmaz. Unutmayalım ki; halk bütçeyi siyasi iktidara istediği gibi kullansın diye değil, basiretli ve rasyonel yönetsin diye geçici olarak emanet etmiştir.

18 Ekim 2022, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Küresel tetikçi Miçotakis'e Erdoğan da dayanamadı

Amerika'da yayınlanan New York Times Gazetesi ilginç bir haberi sayfalarına taşıdı. Habere göre, Prag'daki yemekte kürsüye çıkan **Miçotakis**, salondaki Avrupalı liderlere konuşuyordu. Yunan Başbakan'ın Türkiye'yi hedef alan cümleler kurması üzerine Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, **Miçotakis**'in sözünü kesti ve bağırmaya başladı.

Erdoğan, **Miçotakis**'i Ege Denizi'nin doğusundaki adalara ilişkin anlaşmazlıkların çözümü konusunda ikiyüzlülükle suçladı, Avrupa Birliği'ni ise Yunanistan ve Güney Kıbrıs'ın tarafında olmakla eleştirdi. **Erdoğan** bu yemekteki tartışmayla ilgili yaptığı açıklamada, "**Beyefendi konuşmamdan çok rahatsız olmuş. Rahatsız olduğu için de -aslında bu tür yemek adabına terstir, kimden izin aldı, nasıl yaptı bilmiyorum; herhalde başkandan almıştır izni- orada çıkıp bir konuşma yaptı. Kendisine bizim biraz ağır gelecek ifadeler kullandığımızı söyledi, aslında ağır bir şey de yoktu. Bunların bütün politikaları yalan üzerine kuruludur**" dedi.

NYT haberinde, Avrupa'nın şu anda Rusya'nın Ukrayna'yı işgaliyle ve birikmiş ekonomik sorunlarla yüzleştiğini de söyledi.

Yunan medyası, New York Times'ın haberini geniş şekilde sayfalarına taşıdı. Küresel güçlerin tetikçisi olmuş **Zelenski** ve **Miçotakis** gibi tipler benim çok sinirime dokunuyor. Belli ki **Erdoğan** da dayanamamış.

CHP'NİN YALAN SİYASETİ

Dünya siyasetinde **Erdoğan** fırtınası esmeye devam ederken, CHP aynı kısırlığını sürdürüyor. Ne içerisi ne de dışarısı için siyaset üretemeyen CHP, komik bir çıkışa daha imza attı.

CHP yöneticisi **Erdoğan Toprak**, **Putin**'in Türkiye'nin doğalgaz üretim üssü yapılması önerisini Cumhurbaşkanı **Recep Tayyip Erdoğan**'ın seçimi kazanması için yaptığını ileri sürdü. Bu açıklamanın bir adım sonrası, "**Putin, Ukrayna'yı Tayyip**

Erdoğan kazansın diye işgal etti" olabilir. Hatta işi abartırlarsa Ukrayna'nın da Kuzey Akım enerji hatlarını ve Kırım köprüsünü **Erdoğan** kazansın diye vurduğu söylenebilir.

Nasıl olsa atıp tutmakta, yalanda CHP için sınır yok. Yani anlayacağınız, **Kemal Kılıçdaroğlu**, olgunluk döneminde CHP siyasetini tam manasıyla etkisi altına almış durumda. Hepsi onun izinden gidiyor.